PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

DO

DEPARTAMENTO DE MÚSICA

I.E.S. CANIDO. FERROL

CURSO 2022-2023

ÍNDICE

1. **Introducción**
2. **Membro do departamento**
3. **Niveis que se imparten e horas por nivel**
4. **Obxectivos xerais para a ESO**
5. **Obxectivos, contidos e competencias básicas de 2º ESO**
6. **Obxectivos, contidos, estándares de aprendizaxe e criterios de avaliación secuenciados trimestralemente para 2º ESO**
7. **Oxectivos, contidos e competencias básicas de 4º ESO**
8. **Obxectivos, contidos, estándares de aprendizaxe e criterios de avaliación secuenciados trimestralmente para 4º ESO.**
9. **Metodoloxía**
10. **Criterios de avaliación e contidos mínimos esixibles por cursos.**
11. **Recuperación de materias pendentes**
12. **Medidas de atención á diversidade.**
13. **Temporalización**
14. **Criterios de cualificación e recuperación.**
15. **Procedementos e instrumentos de avaliación**
16. **Libros de texto**
17. **Materiais e recursos didácticos**
18. **Actividades complementarias e extraescolares**
19. **Aportacións ao plan de convivencia e ao plan TIC**
20. **O plan lector**
21. **Bibliografía**
22. **Conformidade do departamento**

1. INTRODUCCIÓN

A materia de Música contribúe á **adquisición da competencia cultural e artística** en todos os aspectos que a configuran. Fomenta a capacidade de apreciar, comprender e valorar críticamente diferentes manifestacións culturais e musicais, a través de experiencias perceptivas, expresivas e de coñecemento de músicas de diferentes culturas, épocas e estilos.

Colabora ao desenvolvemento da competencia de autonomía e iniciativa persoal, mediante o traballo colaborativo e a habilidade para planificar e xestionar proxectos. A **interpretación e a composición** son dous claros ejemplos de actividades que requiren dunha planificación previae a toma de decisións para obter os resultados desexados.

A toma de contacto cunha ampla variedade de músicas, tanto do pasado como do presente, **favorece a comprensión de diferentes culturas** e da súa contribución á sociedade en que vivimos.

A música contribúe tamén á **competencia social e cidadá**. A participación en actividades musicais de distinta índole, colabora na adquisición de habilidaes para relacionarse cos demais.

A programación, aínda que extensa, adaptarase sempre cara ó mellor aproveitamento dos alumnos, tendo en conta os aspectos polos que amosen un maior interese ou teñan unha maior inclinación.

Cómpre ter en conta a situación diversa de cada grupo de alumnos no ámbito de música.

Parte dos contidos e capacidades expresados na presente programación resultan totalmente novedosos para unha parte do alumnado, dada a escasa unificación de criterios e obxectivos que existen en niveis inferiores no que respecta ó ensino desta asignatura.

Os contidos de Bacharelato recollen aspectos históricos, sociolóxicos e estéticos da linguaxe musical, da expresión e da audición. O principal obxectivo desta materia é favorecer a sensibilidade musical e o pracer estético desde os coñecementos que adquiren.

2. MEMBRO DO DEPARTAMENTO E HORARIO

A profesora e xefa do departamento é Encina Fra Gálvez.

O número total de horas lectivas semanais nesta curso no seminario de Música son de 22.

3: NIVEIS QUE SE IMPARTEN E HORAS POR NIVEL

Os niveis nos que se imparte Música con carácter de asignatura obrigatoria na ESO son:

2º ESO: 2 horas semanais por curso, e

3º ESO: 2 horas semanais por curso.

É asignatura optativa en :

4º de ESO: 3 horas semanais por curso.

1º Bacharelato: 3 horas semanais por curso.

1º ESO: 1 hora semanal por curso.

As horas de música semanais de este departamento neste curso son por tanto:

- 6 horas no nivel de 2º ESO: 3 grupos.
- 6 horas no nivel de 3º ESO: 3 grupos.
- 6 horas no nivel de 4º ESO: 2 grupo
- 3 horas no nivel de 1º Bacharelato: 1 grupo

4- OBXECTIVOS XERAIS PARA A ETAPA DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

- Utilizar a voz, o corpo e os instrumentos para ezxpresar ideas e sentimentos.

- Desenvolver e aplicar diversas habilidades e técnicas que posibliten a creación, a interpretación, o movemento, tanto de froma individual como en grupo.

- Escoitar unha ampla variedade de obras, de distintos estilos, xéneros, tendencias culturais...

- Recoñecer as características de diferentes obras musicais como exemplos da creación artística e do patrimonio cultural.

- Utilizar diversas fontes de información (medios audiovisuais, internet, textos, partituras), para o coñecemento da música.

- Participar na organización e realización de actividades musais desenvolvidas na aula e en diferentes conextos.

- Valorar o silencio e o son como fenómenos naturais e como elementos musicais.

5- OBXECTIVOS, CONTIDOS E COMPETENCIAS BÁSICAS DE 2º DE ESO.

5.1 : UNIDADE 1

OBXECTIVOS:

- Coñecelos elementos básicos da linguaxe musical.
- Traballar poucas notas, poucas figuras e matices: p , f .
- Conseguir unha entonación o mais afinada posible.
- Facer acompañamentos instrumentais.
- Emitir sons con actitud aberta e desinhibida para expresarse.
- Fomentala escoita atenta e o gusto pola música.
- Analizar de obras mediante a audición, recoñecendo os elementos constructivos da súa estructura.
- Situalo alumno no contexto da música blues.
- Aprender a apreciar as interpretacións musicais de calidade.

CONTIDOS:

- O son e as súas calidades: altura, duración e intensidade.
- Representación gráfica do sonido: as notas, o pentagrama, a clave.
- A voz como instrumento: As cordas vocais. Tipos de voz e agrupacións vocais.
- Clasificación dos instrumentos musicais segundo o elemento vibratorio.
- A música popular moderna: o Blues.
- As orixes da música galega.

ACTITUDES:

- Participar nos debates de forma activa.
- Traballar de forma práctica no caderno os conceptos aprendidos no bloque.
- Tocar as cancións con afán de superación e sen desgana.
- Escoitar atentamente as audicións.
- Capacidad de facer silencio para escoitarse uns a os outros.
- Ter interese por tocar con boa técnica dende o principio.
- Coidalo material.
- Apreciación das audicións.
- Respectalas normas de participación nas audicións musicais.
- Respectala disciplina no grupo.
- Participar nos traballos propostos.

- Respectar, apreciar e falar sobre os estilos da música popular.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA UNIDADE:

- Coñecer e distinguir as calidades do son.
- Ler con soltura as notas en clave de sol.
- Ser capaz de imrpovisar sons e tamén escribilos.
- Ser capaz de facer silencio como marco da música e parte integrante del.
- Ter actitude aberta e de respeto.

APORTACIÓN DA UNIDADE 1 AS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico: a través do estudo do silencio e co fenómeno da contaminación acústica.
- Competencia para aprender a aprender: levar a cabo actividades de interpretación musical e de entrenamento auditivo, tomando conciencia sobre as propias poibilidades.
- Competencia social e ciudadana: educar no silencio é educar no repeto ós demáis e fomentar a boa convivencia.

5.2 UNIDADE 2

OBXECTIVOS:

- Coñecer e traballar a maneira de escribir a altura e a duración musical.
- Entoar afinadamente.
- Coñecer e manexar os instrumentos escolares: xilófonos, metalófonos e carillóns soprano, contralto e baixo de sé lo caso.
- Coñecelas principais agrupacións instrumentais, segundo o número de intérpretes e tesituras.
- Coñecelos instrumentos populares da nosa comunidade.
- Aprender a seguir un musicograma.
- Coñecer as orixes da canción popular americana.

CONTIDOS:

- A representación gráfica do son: o pentagrama, a clave e as notas.
- A representación gráfica da duración.
- A representación gráfica da intensidade.
- As agrupacións instrumentais: a orquestra sinfónica, a banda e outras orquestras.
- As orixes da canción popular americana: o blues (segunda parte)
- A música galega: elementos identificativos.

ACTITUDES:

- Traballar de forma práctica no caderno os conseptos aprendidos no bloque.
- Participar nas actividades propostas ó grupo.
- Atendelas explicacións da profesora.
- Mantela disciplina no grupo e escoitar ós compañeiros para facelas montaxes.
- Ter interese en como funciona o aparato fonador.
- Escoitar atentamente as audicións.
- Mostrar interese pola propia cultura da súa comunidade.
- Respectala disciplina no grupo.
- Respectalos gustos e opinións dos compañeiros.
- Escoitar coa mente aberta os diferentes estilos, aínda que non sexan os preferidos.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 2 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia social e ciudadana: mediante o estudo do ritmo, por exemplo non discriminando a ningún compañeiro si o seu sentido do ritmo é menos ventaxoso co de outros.
- Competencia para aprender a aprender: posibilidade de expresar ideas proias e valorar as dos demáis.

5.3 UNIDADE 3

OBXECTIVOS:

- Coñecer os ritmos binario e ternario.
- Entender o significado dos compases 2/4, ¾ e 4/4.
- Entoar afinadamente.
- Cantar cancións sinxelas en grupo ou individualmente.
- Coñecer visual e auditivamente a familia de corda fretada. Agrupacións entre eles, e combinacións con outras familias.
- Visualizar instrumentos similares, cultos e populares e doutras culturas.
- Identificar auditivamente os intrumentos.
- Coñecer os nombres das partes principais do violín.
- Aprender a seguir un musicograma.

CONTIDOS:

- O ritmo binario e ternario.
- Os compases de 2/4, ¾ e 4/4.
- Os instrumentos de corda: o violín, a viola. O violonchelo e o contrabaixo.
- O Blues (terceira parte)
- As formas musicais da música galega.

ACTITUDES:

- -Fomentar nos alumnos a lectura do bloque.
- -Traballar de forma práctica no caderno os conceptos aprendidos no bloque.
- -Participar nas actividades propostas ó grupo.
- -Entoar afinadamente.
- -Interese por participar cos compañeiros na montaxe das obras.
- Bo comportamento nas audicións.
- -Interese polo coñecemento dos instrumentos traballados na unidade.
- -Escoitar atentamente as audicións.
- -Escoitar coa mente aberta os diferentes estilos, aínda que non sexan os preferidos.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 3 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Autonomía e iniciativa persoal: mediante o traballo colaborativo, pois nunha orquestra tocan persoas de toda condición.
- Competencia social e ciudadana: nun grupo musical é necesaria a disciplina, orde e respeto ós demáis.Tamén a través de cancións coma Feliz Nadal ou Jimgle bells.
- Competencia para aprender a aprender: ó tocar un instrumento, apréndese a dominarse física e psiquicamente. Tamén esta competencia lógrase a través dos mensaxes de paz que transmiten algunhas cancións da unidade.

5. 4 UNIDADE 4

OBXECTIVOS:

- Comprender e manexar na práctica os signos de prolongación.
- Coñecer e traballar: as notas desde o Do ata o SOL´, a correcta colocación das plicas no pentagrama, repasalas figuras e os silencios e as percusións corporais.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos das familias de corda punteada e percutida.
- Aprender a seguir un musicograma.
- Achegalos alumnos á música clásica.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos de corda punteada.
- Coñecelo Jazz.

CONTIDOS:

- O puntillo, ligadura e calderón.
- Os instrumentos de corda punteada: a guitarra clásica, a arpa da orquestra e a arpa celta.
- Os instrumentos populares galegos.
- O Jazz

ACTITUDES:

- Fomentar nos alumnos a lectura do bloque.
- Traballar de forma práctica no caderno os conceptos aprendidos no bloque.
- Participar nas actividades propostas ó grupo.
- Interese en participar, xunto cos compañeiros na montaxe da obra.
- Interese polo seu traballo e polo dos seus compañeiros.
- Interese na escoita das audicións.
- Interese na aprendizaxe dos contidos máis teóricos sobre os instrumentos.
- Mantelo interese por coñecer os estilo de música presentada.
- **APORTACIÓN DA UNIDADE 4 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:**

- Competencia en comunicación lingüística: o colaborar na integración do linguaxe musical e verbal.
- Competencia cultural e artística: fomentando a capacidade de apreciar, comprender e valorar críticamente diferentes manifestacións culturais e musicais.

5. 5 UNIDADE 5

OBXECTIVOS:

- Coñecer a anacruse e as notas a contratempo.
- Identificar a síncopa.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos de corda percutida.
- Coñecer a música folk galega.
- Continuar no coñecemento do Jazz.

CONTIDOS:

- Anacruse, síncopa e notas a contratempo.
- O piano e antepasados do piano.
- A música galega dende os anos 60 aos 90.
- O jazz (2ª parte).

ACTITUDES:

- Escoitar atentamente as audicións.
- Traballar de forma práctica no caderno os conseptos aprendidos no bloque.
- Participar nas actividade propostas ó grupo.
- Interese en participar, xunto cos compañeiros, na montaxe da obra.
- Interese na aprendizaxe dos contidos máis teóricos sobre os instrumentos.
- Mantelo interese por coñecer o estilo de jazz na música.
- Participar cos discos da casa e comentalos estilos con ganas de aprender.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 5 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia cultural e artística: mediante a elaboración de xuizos fundamentados respecto ás distintas manifestacións musicais da unidade, como a Marcha turca de Mozart.
- Competencia social e ciudadana: no grupo musical é necesaria a disciplina, orde e repeto poos demais,
- Competencia en comunicación lingüística: usando un vocabulario musical básico.

5. 6 UNIDADE 6

OBXECTIVOS:

- Coñecer e utilizar correctamente os signos de repetición.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos aerófonos de madeira con bisel.
- Achegar ó alumno á música pop galega.
- Aprender a seguir un musicograma.
- Coñecer a música instrumental e algúns compositores da Historia da música.
- Mellorar na práctica da frauta con cancións do ámbito melódico de do a re´.
- Continuar no coñecemento do Jazz

CONTIDOS:

- Os signos de repetición.
- Os instrumentos de vento madeira. Clasificación
- A música pop galega.
- O jazz dende os anos 70.

ACTITUDES:

- Participar nas actividade propostas.
- Escoita atentamente as audicións.
- Traballo de forma práctica no caderno os conceptos aprendidos no bloque.
- Interese en participar, xunto cos compañeiros, na montaxe da obra.
- Interese polo seu traballo e polo dos seus compañeiros.
- Interese na aprendizaxe dos contidos teóricos sobre os instrumentos.
- Participación activamente nos debates que xurdan das lecturas.
- Interese e respecto nas audicións dos fragmentos musicais.
- Interese polo coñecemento da propia cultura.
- Respecto e tolerancia ante tódalas manifestacións culturais.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 6 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia social e ciudadana: participando en experiencias musicais colectivas expresando a súas propias ideas e valorando as dos demais.
- Competencia cultural e artística: fomentando a capacidade de apreciar e omprender diferentes manifestacións culturais e musicais, dende a audición de Tchaikovsky, “A danza chinesa” ou “Enter Sandman” de Metallica.

- Autonomía e iniciativa persoal: mediante o traballo colectivo na interpretacións das cancións propostas na clase.

5. 7 UNIDADE 7

OBXECTIVOS:

- Coñecer os elementos da melodía.
- Distinguir a clasificación dos intervalos.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos de vento con lingüeta simple.
- Aprender a seguir un musicograma.
- Introducir a música moderna co Rock
- Aprender os rasgos musicais do Rock galego.
- Continuar coa práctica instrumental con cancións novas.

CONTIDOS:

- Os elementos da melodía: frase, motivo, periodo.
- Os tipos de intervalos.
- A familia o vento madeira lingüeta simple: clarinete e saxofón.
- O Rock.
- O Rock en Galicia..

ACTITUDES:

- Prestar atención ás explicacións da profesora.
- Traballar de forma práctica no caderno os conceptos aprendidos no bloque.
- Participar nas actividades propostas ó grupo.
- Respectalas normas que rexen a interpretación vocal en grupo.
- Participar e gozar coa propia interpretación e coa dos demáis.
- Interese en participar xunto cos sompañeiros, na montaxe da obra.
- Interese na escoita das audicións.
- Interese na aprendizaxe dos contidos teóricos sobre os instrumentos.
- Respectala disciplina do grupo.
- Participar activamente nos debates que xurdan das lecturas.
- Interese polo coñecemento da música rock.
- Respecto e tolerancia ante tódalas manifestacións culturais.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 7 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia cultural e artística: a educación musical non é só lúdica, senón que está relacionada con outras artes. Tamén cpñecendo músicas de diferentes culturas, érpocas e estilos.
- Competencia para aprender a aprender: interpretar unha obra musical require disciplina e esforzo persoal.
- Competencia en comunicación lingüística: adquirindo un vovabulario musical básico e preciso.

5. 8 UNIDADE 8

OBXECTIVOS:

- Traballar coa altura do son: tono e semitono.
- Coñecer as alteracións e os seus tipos.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos aerófonos de madeira con lingüeta dobre.
- Aprender a seguir un musicograma.
- Aproximar ó alumno á música galega: os títulos.
- Continuar co Rock dende os anos 70.

CONTIDOS:

- O tono e o semitono.
- O sostido, bemol e becuadro.
- As alteracións accidentais e propias.
- Os instrumentos de vento madeira con lingüeta dobre:oboe, corno inglés, fagot e contrafagot
- A música galega: os títulos.
- A música rock dende os anos 70.

ACTITUDES:

- Interese por seguilas explicacións do profesor.
- Participar nas actividades.
- Traballar de forma práctica no caderno os conseptos aprendidos no bloque.
- Respectalas normas que rexen a interpretación vocal en grupo.
- Participar e gozar coa propia interpretación e coa dos demáis.
- Interese na escoita das audicións.
- Interese na aprendizaxe dos contidos teóricos sobre os instrumentos.
- Escoitar atentamente as audicións.
- Participar activamente nos debates que xurdan das lecturas.

5. 9 UNIDADE 9

OBXECTIVOS:

- Coñecer os tipos de escalas e os seus graos.
- Distinguir visual e auditivamente os instrumentos de vento metal.
- Introducir ó alumno na música pop.
- Coñecer grupos de música galega de gaiteiros e percusión.

CONTIDOS:

- As escalas diatónicas e pentatóncias.
- Os seus graos

- A trompeta e a trompa.
- O pop nos anos 60 e 70.
- As bandas de gaitas.

ACTITUDES:

- Participar activamente nas actividades propostas ó grupo.
- Traballar de forma práctica no caderno os conceptos aprendidos no bloque.
- Respectalas normas que rexen a interpretación vocal en grupo.
- Interese en participar, xunto cos compañeiros, na montaxe da obra.
- Interese na escoita das audicións.
- Interese na aprendizaxe dos contidos teóricos sobre as agrupacións instrumentais estudiadas.
- Respecto e silencio nas audicións musicais.
- Interese por coñecela propia cultura galega.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 9 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Tratamento da información e competencia dixital: coñecendo básicamente cuestións relacionadas co uso de productos musicais.
- Competencia cultural e artística: establecendo conexións con outros linguaxes artísticos, como é o caso da linguaxe cinematográfica.
- Competencia en comunicación lingüística: adquirindo un vocabulario musical básico e preciso.

6. OBXECTIVOS, CONTIDOS, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E CRITERIOS DE AVALIACIÓN SECUENCIADOS TRIMESTRALMENTE PARA 2º ESO

1º TRIMESTRE

OBXECTIVOS:

- Coñecelos elementos básicos da linguaxe musical.
- Traballar poucas notas, poucas figuras e matices: p , f .
- Conseguir unha entonación o máis afinada posible.
- Facer acompañamentos instrumentais.
- Emitir sonidos con actitude aberta e desinhibida para expresarse.
- Fomentala escoita atenta e o gusto pola música.
- Analizar obras mediante a audición, recoñecendo os elementos constructivos da súa estructura.
- Situalo alumno no contexto da música folk, jazz, pop-rock.
- Aprender a apreciar as interpretacións musicais de calidade.
- Coñecer e traballar os conceptos de pulso, acento, compases binario,ternario e cuaternario,signo de repetición.
- Coñecer e manexar os instrumentos escolares: xilófonos, metalófonos e carillóns soprano, contralto e baixo de sé lo caso.
- Coñecelas principais agrupacións instrumentais, segundo o número de intérpretes e tesituras.
- Coñecelos instrumentos populares da nosa comunidade.
- Coñecer as orixes da canción popular americana.
- Recoñecer e saber medir as notas a contratiempo.
- Coñecer e traballar: as notas desde o DO ata o SOL, a correcta colocación das plicas no pentagrama, repasalas figuras e os silencios, os signos de repetición, as percusións corporais.
- Cantar cancións sinxelas en grupo ou individualmente.
- Coñecer visual e auditivamente a familia de corda fretada. Agrupacións entre eles, e combinacións con outras familias.
- Visualizar instrumentos similares, cultos e populares e doutras culturas.

- Identificar auditivamente os intrumentos.
- Coñecer os nombres das partes principais do violín.

CONTIDOS:

- Pulsos, acentos e compases.
- Compás binario, ternario e cuaternario.
- Signo de repetición.
- Canción popular sinxela para entoar en grupo: unha forma simple.
- Instrumentos de altura determinada: xilófonos, metalófonos e carillóns.
- Coñecemento do aparato fonador.
- Clasificación das voces pola súa altura.
- Signo de prolongación.
- As síncopas.
- A anacruse.
- As agrupacións instrumentais: a orquestra sinfónica, a banda e outras orquestras.
- As orixes da canción popular americana: o blues e a música dos brancos.
- Canción popular sinxela para entoar en grupo: unha forma simple.
- As notas a contratiempo.
- Os instrumentos de corda: o violín, a viola, o violonchelo e o contrabaixo.
- O jazz.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- Recoñece os parámetros do son utilizando unha linguaxe técnica apropiada.
- Distingue e emprega os os seguintes elementos da representación gráfica da música: clave de sol, colocación das notas no pentagrama, as figuas e a súa duración, pulsos, acentos, compases binarios, ternarios e cuaternarios, signos de repetición e anacruse.

  Temporaliación destes dous estándares: todo o trimestre e de continuidade durante o resto do curso.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: lectura de fragmentos musicias e práctica de exercicios na clase,
- Interpreta estructuras musicais elementais construídas sobre os ritmos máis comúns.
- Amosa insterese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz e dos instrumentos.

  Temporaliación destes dous estándares: todo o trimestre e de continuidade durante o resto do curso.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: interpretación de fragmentos musicais na clase. Práctica de cancions elexidas cunha dificultade crecente.
- Valora e respeta a importancia do patrimonio musical español e galego.
- Coñece os instrumentos tradicionais galegos.
- Diferencia visual e auditivamente os instrumentos de corda fretada na orquestra.
- Diferencia as caracteristicas da música doutros xéneros e épocas como o jazz, pop, folk e rock.

- Describe os elementos das obras musicais propostas.
  Temporaliación destes estándares: durante todo o trimestre.
  Procedementos e instrumentos de avaliación: audición activa de fragmentos onde aparezan os distintos instrumentos traballados no trimestre. Exercicios de recoñecemento visual. Textos sobre os distintos xéneros musicais.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

- Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unaha linguaxe técnica apropiada ao referirse a eles.

- Diferenciar as sonorodades e a forma dos instrumentos orquestais, así como dos pertencentes á tradición musical de Galicia, e as tesituras de voz máis comúns.
- Distinguir os elementos que se empregan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama,clave de sol e fa en cuarta;duración das figuras;signos que afectan á intensidade e matices;indicacións rítmicas e de tempo, etc)
- Recoñecer e aplicar os elementos rítmicos básicos a través da lectura, a interpretación e a audición de pequenas obras, ou ben de fragmentos musicais.

2º TRIMESTRE

OBXECTIVOS:

- Recoñecer e memorizar as relacións entre os elementos que compoñen unha melodía.
- Expresar unha idea melódica, improvisando frases musicais sinxelas.
- Clasificas os intervalos segundo os seus tipos.
- Coñecer e traballar: as notas desde o Do ata o SOL´, a correcta colocación das plicas no pentagrama, repasalas figuras e os silencios, os signos de repetición, as percusións corporais.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos das familias de corda punteada e percutida.
- Aprender a seguir un musicograma.
- Achegalos alumnos á música clásica.
- Coñecelo rhythm &blues e o rock and roll.
- Aprender distinguir a altura do son en tonos e semitonos.
- Utilizar as alteracións para modificar a altura das notas
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos aerófonos con bisel e de lingüeta simple.
- Continuar no coñecemento do rock and roll co grupo The Beatles e The Rolling Stones,
- Coñecer as escalas e os tipos de escalas.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos aerófonos de lingüeta dobre.
- Achegar ó alumno á música popular galega.
- Coñecer a música instrumental e algúns compositores da Historia da música.
- Mellorar na técnica dos instrumentos escolares.

CONTIDOS:

- A melodías: estructura, frase e motivo.
- Os intervalos: tipos de intervalos.
- Os instrumentos de corda punteada: a guitarra clásica, a arpa da orquestra e a arpa celta.
- A familia da corda percutida: o piano.
- O rhythm&blues
- O rock and roll. As primeiras estrelas.
- A altura do son: o tono e o semitono.
- As alteracións: sostido, bemol e becadro.
- Tipos de alteracións: alteracións propias e accidentais.
- Instrumentos de vento madeira: bisel, lingüeta simple . A frauta. O clarinete e o saxofón.
- The Beatles e The Rolling Stones.
- As escalas. Tipos de escalas: diatónicas e pentáfonas.
- Os instrumentos de vento de lingüeta dobre: o óboe, corno inglés, fagot e contrafagot.
- Os instrumentos populares galegos: a gaita e a zanfona., e instrumentos de percusión.
- O folk: Bob Dylan.
- O Heavy metal.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- Distingue e emprega a modo de repaso os os seguintes elementos da representación gráfica da música: clave de sol, colocación das notas no pentagrama, as figuas e a súa duración, pulsos, acentos, compases binarios, ternarios e cuaternarios, signos de repetición e anacruse.
- Coñece a clasificación de intervalos, tipos de escalas e a diferenciación entre ton e semitón.

  Temporaliación destes dous estándares: todo o trimestre e de continuidade durante o resto do curso.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: lectura de fragmentos musicias e práctica de exercicios na clase.
- Interpreta estructuras musicais elementais construídas sobre os ritmos comúns.
- Amosa insterese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz e dos instrumentos.

  Temporaliación destes dous estándares: todo o trimestre e de continuidade durante o resto do curso.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: interpretación de fragmentos

musicais na clase. Práctica de cancions elexidas cunha dificultade crecente.
- Valora e respeta a importancia do patrimonio musical español e galego.
- Coñece os instrumentos tradicionais galegos, neste trimestre a zanfona e a gaita.
- Diferencia visual e auditiva dos instrumentos de corda pulsada e percutida na orquestra.
- Diferencia visual e auditiva dos instrumentos de vento con bisel e lingüeta simple e dobre
- Diferencia as caracteristicas da música doutros xéneros e épocas o Rock e o Heavy Metal.
- Describe os elementos das obras musicais propostas.

  Temporaliación destes estándares: durante todo o trimestre.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: audición activa de fragmentos onde aparezan os distintos instrumentos traballados no trimestre. Exercicios de recoñecemento visual. Textos sobre os distintos xéneros musicais.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Apreciar e distinguir os esquemas rítmico-melódicos, así como os elementos harmónicos básicos empregados na creación musical.
- Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.
- Analizar e comprender os conceptos da monodia e da polifonía e recoñocer, a través da audición, estes tipos de textura e as formas máis sinxelas da construcción musical.
- Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unaha linguaxe técnica apropiada ao referirse a eles.
- Diferenciar as sonorodades e a forma dos instrumentos orquestais, así como dos pertencentes á tradición musical de Galicia, e as tesituras de voz máis comúns.
- Distinguir os elementos que se empregan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama,clave de sol e fa en cuarta;duración das figuras;signos que afectan á intensidade e matices;indicacións rítmicas e de tempo, etc)
- Recoñecer e aplicar os elementos rítmicos básicos a través da lectura, a interpretación e a audición de pequenas obras, ou ben de fragmentos musicais.

<u>3º TRIMESTRE</u>

OBXECTIVOS:

- Aprender a formar acordes.
- Empregar os acordes para acompañar as melodías.
- Coñecer as indicacións de tempo.
- Coñecer as indicacións de carácter.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos de vento metal.
- Aprender a seguir un musicograma.

- Continuar no coñecemento dos instrumentos populares galegos.
- Aprender os rasgos musicais do soul e o funk.
- Coñecer as distintas texturas musicais.
- Traballar os esquemas rítmicos da undade.
- Coñecer visual e auditivamente os instrumentos aerófonos mecánicos.
- Aprender a seguir un musicograma.
- Aproximar ó alumno á música folk galega.
- Coñecer os rasgos básicos da música disco, rap e hip hop
- Traballar o esquema rítmico do tresiño.
- Aprender a medir un compás de 6/8.
- Recoñecemento visual e auditivo dos instrumentos de percusión.
- Recoñecemento visual e auditivo dos instrumentos electrófonos.
- Coñecelos papeis do director e do compositor na inserción de música en películas.
- Coñecer e recoñecelas características das música propias de cada xénero cinematográfico.
- Achegarse á música da nosa comunidade.

CONTIDOS:

- Os acordes.
- Indicacións de tempo: termos en italiano e o metrónomo.
- Indicacións de carácter: termos en italiano.
- A familia o vento metal: a trompeta, a trompa, o trombón e a tuba.
- Os instrumentos de percusión galegos (continuación).
- O Soul e o Funk.
- A textura: monódica e polifónica
- Os instrumentos de vento mecánico: o órgano, o harmonio e o acordeón.
- O folk galego: Milladoiro, Leilía, Fía na roca.
- A música disco, rap e hip hop.
- O tresiño.
- Os instrumentos de percusión: percusión indeterminada e percusión determinada.
- Os instrumentos electrófonos: eletroacústicos, electromecánicos e electrónicos.
- A música e o cine.
- O director e o compositor.
- A música: obras clásicas no mundo do cine.
- O musical.
- O compás de 6/8.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- Distingue e emprega a modo de repaso os os seguintes elementos da representación gráfica da música: clave de sol, colocación das notas no pentagrama, as figuras e a súa duración, pulsos, acentos, compases binarios, ternarios e cuaternarios, signos de repetición e anacruse.
- Coñece a formación dos acordes, o concepto de tempo e carácter en música, así

como a súa escritura, e o compás de 6/8.
Temporaliación destes dous estándares: todo o trimestre e de continuidade durante o resto do curso.
Procedementos e instrumentos de avaliación: lectura de fragmentos musicias e práctica de exercicios na clase.

- Interpreta estructuras musicais elementais construídas sobre os ritmos comúns.
- Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz e dos instrumentos.
  Temporaliación destes dous estándares: todo o trimestre e de continuidade durante o resto do curso.
  Procedementos e instrumentos de avaliación: interpretación de fragmentos musicais na clase. Práctica de cancions elexidas cunha dificultade crecente.
- Valora e respeta a importancia do patrimonio musical español e galego.
- Coñece exemplos de grupos representativos da música folk galega, como Milladoiro, Leilía o Fía na roca.
- Diferencia visual e auditiva dos instrumentos de vento metal na orquestra.
- Diferencia visual e auditiva dos instrumentos de percusión na orquestra.
- Diferencia as caracteristicas da música doutros xéneros e épocas como a música disco, o rap e o hip-hop.
- Describe os elementos das obras musicais propostas.
  Temporaliación destes estándares: durante todo o trimestre.
  Procedementos e instrumentos de avaliación: audición activa de fragmentos onde aparezan os distintos instrumentos traballados no trimestre. Exercicios de recoñecemento visual. Textos sobre os distintos xéneros musicais.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

- Relacionar básicamente a música con algunhas das outras manifestacións artísticas.
- Intervir nas actividades de interpretación musical (vogal, instrumental ou de movemento) adaptando a súa expresión ao conxunto e respetando as normas básicas de actuación.
- Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unaha linguaxe técnica apropiada ao referirse a eles.
- Diferenciar as sonorodades e a forma dos instrumentos orquestais, así como dos pertencentes á tradición musical de Galicia, e as tesituras de voz máis comúns.
- Distinguir os elementos que se empregan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama,clave de sol e fa en cuarta;duración das figuras;signos que afectan á intensidade e matices;indicacións rítmicas e de tempo, etc)
- Recoñecer e aplicar os elementos rítmicos básicos a través da lectura, a interpretación e a audición de pequenas obras, ou ben de fragmentos musicais.

7- OBXECTIVOS, CONTIDOS E COMPETENCIAS BÁSICAS DE 4º DE ESO.

7. 1 : UNIDADE 1

OBXECTIVOS:

- Coñecer as grafías dos elementos do son.
- Representar o son utilizando a clave de SOL e FA en 4ª liña.
- Clasificar unha obra musical segundo a súa forma e o se xénero.
- Coñecela evolución histórica das distintas danzas.
- Análise das obras mediante a audición. Recoñecemento dos elementos constitutivos dunha obra musical.
- Coñecela música popular galega e a doutras comunidades.
- Aplicación de destrezas instrumentais para interpretar determinadas pezas e para realizar acompañamentos.
- Coñecer intérpretes da nosa cultura.
- Coñecer os distintos ámbitos profesionais da Música. Identificar e describir as facetas e as especialidades no traballo dos músicos.
- Coñecer as posibilidades que ofrece a música nos ámbitos persoal e profesional.

CONTIDOS:

- As calidades do son e a súa representación gráfica.
- Matiz.

- Clave de SOL e clave de FA en 4ª liña.
- Clasificación das obras musicais segundo a forma e o xénero.
- A relación de música e danza nas distintas épocas históricas.
- O análise das obras musicais mediante audicións.
- Os ámbitos profesionais da Música.
- Interpretación de cancións con flauta e instrumental Orff.

ACTITUDES:

- Valoralas calidades do son como base da expresión musical.
- Gozar das actividades rítmicas.
- Actitude de atención e relaxación ó escoitar sons.
- Traballar de forma práctica no caderno con interese os conceptos aprendidos no bloque.
- Participar nas actividades de grupo con respecto, disciplina e interese.
- Aceptar das normas que rexen o traballo expresivo en grupo.
- Interese por afondar no coñecemento das composicións musicais de distintos estilos.
- Escoitar atentamente a audición.
- Participar con interese na práctica instrumental.
- Actitude positiva ante os distintos fenómenos culturais.
- Valoración crítica ante a programación da música nos medios de comunicación.

APORTACIÓN DA UNIDADE 1 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia cultural e artística.
- Competencia para aprender a aprender.
- Competencia social e ciudadá.

7. 2 : UNIDADE 2

OBXECTIVOS:

- Distinguilos principais tipos de voz.
- Diferencialas voces cultivada das comúns.
- Coñecelo nome e a familia á que pertence cada instrumento.
- Identificalos instrumentos polo seu timbre característico.
- Comprendelo proceso de creación e de difusión dun ballet como obra musical.
- Relacionalo papel do compositor, dos intérpretes e dos medios utilizados para a
- realización dun ballet.
- Observar nas audicións as características aprendidas no bloque anterior.
- Coñecela música popular galega e doutras comunidades.
- Aplicación de destrezas instrumentais para interpretar determinadas pezas e para realizar acompañamentos.
- Distinguir a edición, comercialización e difusión da música.
- Coñecer a música nos medios de comunicación.
- Recoñecer os distintos estilos na música actual: características culturais,

artísticas e formais.

CONTIDOS:

- Clasificación das voces humanas.
- Clasificación dos instrumentos musicais.
- O ballet e a súa relación coa música e co movemento corporal.
- Análise das audicións propostas.
- Edición, comercialización e difusión da música.
- A música nos medios de comunicación.
- Pluralidade de estilos na música actual: características culturais , artísticas e formais.
- Interpretación con flauta e instrumental Orff das cancións propostas en clase.

ACTITUDES:

- Escoitar as audicións con atención.
- Interese polo coidado e mantemento dos instrumentos.
- Interese pola evolución histórica dos instrumentos.
- Traballar de forma práctica no caderno os conceptos aprendidos no bloque.
- Manter a atención e o interese na lectura do bloque.
- Escoitar atentamente os fragmentos musicais.
- Participar no debates da clase.
- Participar activamente nas audicións dos fragmentos musicais.
- Interese pola participación activa nos comentarios e traballos relativos ó análise da música.
- Apreciación e goce das audicións.
- Interese polo coñecemento das composicións musicais de distintos estilos.
- Escoitalas indicacións da profesora.
- Interese polas achegas e opinións que poidan ter outros/as compañeiros/as.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 2 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS

- Competencia social e ciudadá.
- Competencia cultural e artística.
- Competencia para aprender a aprender.

7. 3 : UNIDADE 3

OBXECTIVOS:

- Distinguilos elementos da melodía.
- Repasalos signos de repetición.
- Repasalo uso da ligadura de unión, do punto e do caldeirón.
- Comprendela evolución histórica da ópera.
- Descubrir xéneros próximos á ópera.
- Coñecelas características e os compositores principais deste xénero.

- Análise de obras propostas mediante a audición.
- Coñecela música popular galega.
- Aplicación das destrezas instrumentais para interpretar determinadas pezas e para realizar acompañamentos.
- Analizar críticas musicais e usar un vocabulario apropiado para a elaboración de críticas sobre a música escoitada.

CONTIDOS:

- Análise da melodía.
- Pregunta-resposta.
- O carácter. Signos de repetición.
- Signos de prolongación. O dobre punto.
- Características e evolución histórica da ópera.
- Audicións dos xéneros musicais propostos.
- A crítica como medio de información e valoración do feito musical.

ACTITUDES:

- Facer os exercicios con interese.
- Atendelas explicacións da profesora e ás audicións.
- Participación con interese e creatividade nas actividades individuais e colectivas.
- Ler textos con atención.
- Interese por afondar no coñecemento da ópera de distintos estilos.
- Interese polo coidado dos instrumentos e por tocalos ben en conxunto.
- Goce estético ante unha obra interpretada por un mesmo.
- Escoitar con mente aberta os estilos, aínda que non sexan os preferidos.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 3 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Compeencia cultural e artística..
- Competencia para aprender a aprender.
- Autonomía e iniciativa persoal.

7. 4 : UNIDADE 4

OBXECTIVOS:

- Coñecela distancia que separa dous sons en altura.
- Recoñecer e utilizalos distintos signos de expresión da música.
- Coñecelos termos de carácter.
- Recoñecelos distintos estilos de composición.
- Traballalas agrupacións vocais e instrumentais visual e auditivamente.
- Situalo alumno no contexto histórico da época da zarzuela.
- Coñecela evolución histórica deste xénero.

- Tocar empregando as dificultades da linguaxe musical traballadas na unidade.
- Coñecer música doutros países e as características básicas.
- Coñecer música da nosa comunidade.

CONTIDOS:

- Os intervalos. Ton e semitón.
- Signos de expresión. Carácter.
- Estilos de composición.
- Agrupacións vocais.
- Agrupacións instrumentais.
- Caracteristicas e evolución histórica da zarzuela.
- Análise das audicións propostas na clase.
- A música doutras culturas e países.

ACTITUDES:

- Traballar con interese e pulcritude no caderno. Lectura atenta do bloque.
- Escoitar atentamente as audicións.
- Participar de forma activa nos debates que xurdan da lectura.
- Interese por coñecer composicións musicais de distintos estilos.
- Respecto cara os compañeiros da aula.
- Apreciala capacidade da memoria para o recordo musical.
- Interese polo coidado dos instrumentos.
- Escoitalas indicacións da profesora.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 5 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia para aprender a aprender.
- Competencia social e ciudadana.
- Competencia cultural ya rtística.

7. 5 : UNIDADE 5

OBXECTIVOS:

- Coñecelas alteracións, a súa representación gráfica, o significado e os tipos de alteracións.
- Coñecela música relixiosa que se empregou nas distintas épocas históricas e a súas finalidade.
- Coñecer distintos tipos de notación musical.
- Recoñecer distintas formas musicais empregadas no ámbito relixioso.
- Coñecela música popular en España.Coñecela música popular galega.
- Coñecer a edición, comercialización e difusión da música.
- Coñecer a música nos medios de comunicación.

CONTIDOS:

- Alteracións.
- Nomenclatura dos compases.
- A música relixiosa a través da historia.
- Análise de audicións propstas na clase.
- A música popular en España e en Galicia.
- A edición, comercialización e difusión da música. Novas modalidades de distribución da música.
- A música nos medios de comunicación.

ACTITUDES:

- Traballar con interese no caderno.
- Atendelas indicacións da profesora.
- Participar de forma activa nos debates que xurdan da lectura do bloque.
- Ser capaces de asimilar aspectos novedosos da nosa cultura.
- Participar activamente na audición de fragmentos musicais.
- Escoitar con mente aberta os estilos, aínda que non sexan os preferidos.
- Favorecela capacidade de enriquecemento sonoro apreciando as distintas formas de manifestacións culturais.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 5 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia para aprender a aprender.
- Competencia cultural e artística.
- Competencia social e ciudadana.

7. 6 : UNIDADE 6

OBXECTIVOS:

- Coñecela diferencia entre un semitón diatónico e un cromático.
- Coñecelas escalas diatónicas maiores e menores, a escala pentáfona e cromática.
- Coñecelas distintas agrupacións utilizadas na música de cámara.
- Distinguilas formas musicais de cámara da época barroca.
- Recoñecelo esquema de forma de sonata clásica.
- Descubrir algúns compositores deste xénero.
- Utilizalas partituras para comprender a importancia da escritura musical.
- Interpretar cancións empregando as dificultades da linguaxe musical traballladas na unidade.
- Coñecelas distintas tendencias do folk galego.
- Considerar a influencia de factores de tipo cultural na música actual.
- Coñecer a pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.

CONTIDOS:

- Semitóns diatónicos e cromáticos.
- As escalas. Tipos.
- O acompañamento.
- Características e evolución histórica da música de cámara.
- Análise das audicións propostas.
- Música folk galega popular.
- Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísitcas e formais.

ACTITUDES:

- Traballar con interese no caderno e atendelas explicacións da profesora.
- Facelos exercicios con interese.
- Participar activamente nas audicións musicais.
- Sensibilidade ante as obras musicais escoitadas.
- Aprecialo valor da música como arte ligada a sensacións e emocións.
- Valorarala importancia da voz como medio de comunicación e como elemento fundamental do feito musical.
- Aceptación das normas que rexen o traballo expresivo en grupo.
- Ser quen de asimilar aspectos novedosos da nosa cultura.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 6 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Autonomía e iniciativa persoal.
- Competencia para aprender a aprener.
- Autonomía e iniciativa persoal.

7. 7 : UNIDADE 7

OBXECTIVOS:

- Distinguir gráfica e auditivamente as notas de adorno.
- Coñecelo tresiño.
- Descubrir algunhas composicións do tipo concerto.
- Seguilas obras polas partituras.
- Utilizalo musicograma.
- Descubrilos instrumentos que interveñen e a súa importancia na forma musical concerto.
- Aplicación das destrezas instrumentais para interpretar pezas musicais.
- Coñecer a música popular urbana e as características das principais tendencias.
- Coñecelos instrumentos que se empregan nas distintas tendencias de música popular urbana.
- Coñecelas achegas españolas a estas correntes musicais.

CONTIDOS:

- As notas de adorno.
- As cadencias.
- Esquemas rítmicos para traballar o tresiño.
- Características e evolución histórica do concerto.
- Análise das audicións propostas na clase,
- A música popular urbana: distintas correntes, características e grupos representativos.

ACTITUDES:

- Mantela constancia da práctica da linguaxe musical cos exercicios do caderno.
- Participar de forma activa nos debates que xurdan da lectura da unidade didáctica.
- Participar activamente nas audicións.
- Respectalos compañeiros co silencio necesario para escoitar unha audición musical.
- Interese polo coidado dos instrumentos.
- Escoitalas indicacións da profesora.
- Asimilar aspectos novedosos da nosa cultura.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 7 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Competencia para aprender a aprender.
- Competencia social e ciudadana.
- Competencia cultural e artística.

7. 8 : UNIDADE 8

OBXECTIVOS:

- Practicar en cancións os compases de subdivisión ternaria.
- Coñecela música sinfónica a través das distintas formas musicais.
- Descubrir algúns compositores deste xénero.
- Comprendelo concepto de música programática e a súa finalidade.
- Recoñecemento dos elementos constitutivos e da estructura dunha sinfonía.
- Seguilas obras polos musicogramas.
- Coñecelo mundo musical que rodea unha película.
- Coñecer e utilizar con actitude crítica os principais recursos musicais que ofrece a publicidade.

CONTIDOS:

- Compases de subdivisión ternaria.
- Características e evolución histórica da música sinfónica.

- Análise das audicións propostas na clase.
- A música no cine, a radio e a televisión.
- A música na publicidade.

ACTITUDES:

- Participación con interese e creatividade nas distintas actividades individuais e colectivas.
- Participar activamente nas audicións dos fragmentos musicais.
- Interese por coñecer exemplos da música sinfónica.
- Escoitalas indicacións da profesora.
- Interese por tocar ben os instrumentos en conxunto.
- Actitude crítica ante o mundo publicitario.
- Análise crítica da música utilizada nos medios de comunicación de masas.
- Curiosidade polo mundo da música no cine.

APORTACIÓNS DA UNIDADE 8 ÁS COMPETENCIAS BÁSICAS:

- Autonomía e iniciativa persoal.
- Competencia social e ciudadana.
- Competencia para aprender a aprender.

8. OBXECTIVOS, CONTIDOS, ESTANDARES DE APRENDIZAXE E CRITERIOS DE AVALIACIÓN SECUENCIADOS TRIMESTRALMENTE PARA 4º ESO

<u>1º TRIMESTRE</u>

OBXECTIVOS:

- Coñecer as grafías dos elementos do son.
- Representar o son utilizando a clave de SOL e FA en 4ª liña.
- Clasificar unha obra musical segundo a súa forma e o se xénero.
- Coñecela evolución histórica das distintas danzas.
- Coñecela música popular galega e a doutras comunidades.
- Aplicación de destrezas instrumentais para interpretar determinadas pezas e para
- Distinguilos principais tipos de voz.

- Coñecelo nome e a familia á que pertence cada instrumento.
- Identificalos instrumentos polo seu timbre característico.
- Comprendelo proceso de creación e de difusión dun ballet como obra musical.
- Distinguilos elementos da melodía.
- Repasalos signos de repetición.
- Repasalo uso da ligadura de unión, do punto e do caldeirón.
- Comprendela evolución histórica da ópera.
- Identificar e describir as especialidades no traballo da música.
- Analizar críticas musicais así como elaborar críticas musicais.

CONTIDOS:

- As calidades do son e a súa representación gráfica.
- Clave de SOL e clave de FA en 4ª liña.
- Clasificación das obras musicais segundo a forma e o xénero.
- A relación de música e danza nas distintas épocas históricas.
- O análise das obras musicais mediante audicións.
- Clasificación das voces humanas.
- Clasificación dos instrumentos musicais.
- O ballet e a súa relación coa música e co movemento corporal.
- Análise da melodía.
- O carácter. Signos de repetición.
- Signos de prolongación. O dobre punto.
- Características e evolución histórica da ópera.
- Os ámbitos profesionais da Música.
- A crítica como medio de información e valoracióndo feito musical.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- Amosa interese pola escoita de audicións de épocas e estilos variados.
- Recoñece e sabe situar no tempo músicas de diferentes estilos, culturas e épocas históricas.
- Recoñece e distingue as familias de instrumentos así como a clasificación das voces.
- Valora o silencio como elemento indispensable para a audición.

  Temporalización destes estándares: ó longo de todo o trimestre. Primeiro mes, a danza, segundo mes o ballet, e terceiro, a ópera. Durante todo o trimestre, a clasificación dos instrumentos e das voces.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: escoita activa de audicións representativas destes xéneros musicais, así como doutros estilos traballados. Exercicios escritos de identificación das épocas e dos xéneros e caraterísticas musicais de audicións propostas.
- Adquire e aplica as habilidades técnicas e intrepretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao seu nivel.
- Practica, crea, interpreta e memoriza pezas instrumentais de distintas épocas e distintos estilos, a través da lectura de partituras.

- Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz e dos instrumentos.
  Temporalización: ó longo de todo a trimestre e de continuidade durante todo o curso.
  Procedementos e instrumentos de avaliación: práctica na clase de partituras con flauta e instrumentos Orff.
- Distinge e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (colocación das notas no pentagrama, duración das figuras, colocación das plicas, os signos de repetición e de prolongación…)
  Temporalización: ó longo de todo o trimestre e de continuidade durante o curso.
  Procedementos e instrumentos de avaliación: exercicios prácticos na clase de lecto escritura.
- Expresa contidos musicais e relaciónaos coas épocas da historia da música estudadas.
- Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.
- Amosa interese por coñecer a música de distintas épocas e culturas.
  Temporalización: ó longo de todo o trimestre.
  Procedementos e instrumentos de avaliación: lectura de textos, escoita activa de audición correpondentes ás distintas épcocas da historia da música estudadas, exercicios escritos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

- Respectalos esquemas rítmico-melódicos propostos na interpretación, producindo improvisacións musicalmente válidas.
- Respectar conscientemente as actitudes necesarias para a producción da música: o marco do silencio, a atención ó director e ós compañeiros, a escoita dun mesmo e dos demáis, a intervención no momento preciso, preocupándose pola corrección, expresividade e beleza do resultado final.
- Utilizar correctamente a terminoloxía propia dos diferentes elementos da música escoitada e os termos relacionados co seu contexto histórico-social, emitindo opinións razoadas sobre os aspectos máis importanetes das obras escoitadas.
- Seguir partituras mentres se escoita a obra musical correspondente.
- Coñecer as características principais dos distintos xéneros musicais aprendidos.
- Analizar as partituras propostas na clase, así como as audicións.
- Elaborar e analizar críticas musicais.

<u>2º TRIMESTRE:</u>

OBXECTIVOS:

- Coñecelos termos de carácter.
- Recoñecelos distintos estilos de composición.
- Traballalas agrupacións vocais e instrumentais visual e auditivamente.
- Coñecela evolución histórica da zarzuela.

- Coñecelas alteracións, a súa representación gráfica, o significado e os tipos de alteracións.
- Coñecela música relixiosa que se empregou nas distintas épocas históricas e a súas finalidade.
- Coñecer distintos tipos de notación musical.
- Coñecela música popular en España. Coñecela música popular galega.
- Coñecelas escalas distónicas maiores e menores, a escala pentáfona e cromática.
- Coñecelas distintas agrupacións utilizadas na música de cámara.
- Distinguilas formas musicais de cámara da época barroca.
- Recoñecelo esquema de forma de sonata clásica.
- Interpretar cos instrumentos Orff e flauta.
- Coñecer as novas modalidades de distribución da música.
- Coñecer o desenvolvemento da música nos medios e comunicación.
- Distinguir os distintos estilos da música actual: características culturais, artísticas e formais.

CONTIDOS:

- Os intervalos. Ton e semitón.
- Alteracións.
- Signos de expresión. Carácter.
- As escalas. Tipos.
- Estilos de composición.
- Agrupacións vocais.
- Agrupacións instrumentais.
- Caracteristicas e evolución histórica da zarzuela.
- A música relixiosa a través da historia.
- A música popular en España e en Galicia.
- Características e evolución histórica da música de cámara.
- Audicións analizadas dos xéneros musical tratados.
- A edición, comercialización e difusiónda música.
- A música nos medios de comunicación.
- Pluralidade de estilos na música actual: características culturais, artísticas e formais.
- Interpretación con flauta e instrumental Orff das cancións propostas.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- Amosa interese pola escoita de audicións de épocas e estilos variados.
- Recoñece e sabe situar no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.
- Valora o silencio como elemento indispensable para a audición.

  Temporalización destes estándares: ó longo de todo o segundo trimestre.

  A música relixiosa, a música de cámara a zarzuela.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: escoita activa de audicións representativas destes xéneros, así como doutros estilos traballados (folclore

galego). Exercicios escritos de identificación das épocas e caraterísticas musicais de audicións propostas.

- Adquire e aplica as habilidades técnicas e intrepretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao seu nivel.
- Practica, crea, interpreta e memoriza pezas instrumentais de distintas épocas e distintos estilos, a través da lectura de partituras.
- Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz e dos instrumentos.

  Temporalización: ó longo de todo a trimestre e de continuidade durante todo o curso.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: práctica na clase de partituras con flauta e instrumentos Orff.
- Distinge e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (alteracións, semitonos, escalas ademáis dos novos compases de 6/8 e 3/8). Temporalización: ó longo de todo o trimestre e de continuidade durante o curso.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: exercicios prácticos na clase de lecto escritura.
- Expresa contidos musicais e relaciónaos cos temas teóricos estudados.
- Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.
- Amosa interese por coñecer a música de distintas épocas e culturas.

  Temporalización: ó longo de todo o segundo trimestre.

  Procedementos e instrumentos de avaliación: lectura de textos, escoita activa de audición correpondentes ás distintas épcocas da historia da música estudadas, exercicios escritos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

- Utilizar correctamente a terminoloxía propia dos diferentes elementos da música escoitada e os termos relacionados co seu contexto histórico-social, emitindo opinións razoadas sobre os aspectos máis importanetes das obras escoitadas.
- Distinguir a textura nunha obra ou fragmento musical sendo capaz de seguir as voces no discurso musical polifónico.
- Seguir partituras mentres se escoita a obra musical correspondente.
- Interpretar con flauta e instrumental Orff as cancións propostas.
- Coñecer as características básicas dos distintos estilos da música actual.
- Coñecer os tipos de música utilizados nos medios de comunicación.

3º TRIMESTRE

OBXECTIVOS:

- Distinguir gráfica e auditivamente as notas de adorno.
- Coñecelo tresiño.

- Descubrir algunhas composicións do tipo concerto.
- Descubrilos instrumentos que interveñen e a súa importancia na forma musical concerto.
- Aplicación das destrezas instrumentais para interpretar pezas musicais.
- Coñecela música sinfónica a través das distintas formas musicais.
- Coñecer os distintos estilos da música popular urbana.
- Coñecelo mundo musical que rodea unha película.
- Coñecer e utilizar con actitude crítica os principais recursos musicais que ofrece a publicidade.
- Favorecelo enriquecemento sonoro a través da música de bandas sonoras.

CONTIDOS:

- As notas de adorno e os tresiño.
- Características e evolución histórica do concerto.
- Características e evolución histórica da música sinfónica.
- Análise de audicións dos principais xéneros tratados no trimestre.
- A música popular urbana.
- A música no cine, a radio e a televisión.
- A música na publicidade.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE:

- Amosa interese pola escoita de audicións de épocas e estilos variados.
- Recoñece e sabe situar no tempo músicas de diferentes culturas e épocas históricas.
- Valora o silencio como elemento indispensable para a audición.
  Temporalización destes estándares: ó longo de todo o segundo trimestre.
  O concerto e a sinfonía.
  Procedementos e instrumentos de avaliación: escoita activa de audicións representativas destes xéneros, así como doutros estilos traballados (folclore galego). Exercicios escritos de identificación das épocas e caraterísticas musicais de audicións propostas.
- Adquire e aplica as habilidades técnicas e intrepretativas necesarias nas actividades de interpretación adecuadas ao seu nivel.
- Practica, crea, interpreta e memoriza pezas instrumentais de distintas épocas e distintos estilos, a través da lectura de partituras.
- Amosa interese polo coñecemento e a aplicación de técnicas e normas do coidado da voz e dos instrumentos.
  Temporalización: ó longo de todo a trimestre e de continuidade durante todo o curso.
  Procedementos e instrumentos de avaliación: práctica na clase de partituras con flauta e instrumentos Orff.
- Distinge e emprega os elementos que se utilizan na representación gráfica da música (notas de adorno, cadencias, tresiño, compases de subdivisión ternaria).
  Temporalización: ó longo de todo o trimestre e de continuidade durante o curso.

Procedementos e instrumentos de avaliación: exercicios prácticos na clase de lecto escritura.

- Expresa contidos musicais e relaciónaos cos temas teóricos estudados.
- Relaciona as cuestións técnicas aprendidas vinculándoas ás épocas da historia da música correspondentes.
- Amosa interese por coñecer a música de distintas épocas e culturas.

Temporalización: ó longo de todo o terceiro trimestre.

Procedementos e instrumentos de avaliación: lectura de textos, escoita activa de audición correpondentes ás distintas épcocas da historia da música estudadas, exercicios escritos.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

- Respectar conscientemente as actitudes necesarias para a producción da música: o marco do silencio, a atención ó director e ós compañeiros, a escoita dun mesmo e dos demáis, a intervención no momento preciso, preocupándose pola corrección, expresividade e beleza do resultado final.
- Utilizar con precisión a lectoescritura musical en compases simples e compostos, coidando a articulación e o fraseo, como apoio ás tarefas de interpretación.
- Coñecer as características básicas das diversas manifestacións musicais estudadas.
- Elaborar xuízos e criterios persoais, considerando as diferencias entre o emprego artístico, utilitario, decorativo ou lúdico da música.
- Aceptar as normas básicas que rexen a audición musical en grupo, e percibir o silencio como elemento expresivo dentro e fóra da aula.
- Coñecer e analizar as características dos principais grupos e tendencias da música popular urbana.
- Coñecer o papel da música nos medios de comunicación.

9 - METODOLOXÍA.

As ensinanzas da Música na Educación Secundaria Obrigatoria, igual que no Bacharelato, deben partir de dous peares metodolóxicos fundamentais: *a expresión* e *a audición musical*. Desta maneira poderanse comprender, analizar, asimilar e relacionalos contidos propostos.

Teranse sempre en conta os coñecementos previos do alumno e o seu grao de madurez, propiciando a participación e o traballo persoal a través do descubrimento.

Motivarase e estimularase ó alumno para desenvolver as súas capacidades, inducíndolle a observación que favorece o descubrimento e a creatividade: faranse así preguntas sobre audicións e partituras, e crearanse actividades instrumentais, vocais e de danza.

Utilizaranse sempre variados procedementos: canto, instrumentación, coordinación do movemento, expresión rítmica, vídeos, audicións activas, comentarios de textos e partituras, escritura e lectura musical, improvisación melódica, rítmica e psicomotriz, elaboración de mapas conceptuais, ...

Favoreceranse as actividades musicais tamén fóra do instituto: concertos didácticos, participación en agrupacións musicais, ...

Reflectirase o respecto ás manifestacións individuais tanto nos alumnos como no docente cando se expresen, comenten ou critiquen as actividade artístico-musicais, sempre con epíritu aberto e constructivo. Fomentarase así a liberdade, dentro dun plantexamento de grupo de traballo onde o respecto mutuo e o silencio deben reinar na aula.

A experiencia da música debe levarnos á aprendizaxe tamén de actitudes e conceptos.
Dado o carácter práctico e vivencial da música traballarase fundamentalmente cos contidos procedimentais.
Non se descartará a clase maxistral cando sexa preciso, presentando os temas e favorecendo a participación do alumnado con preguntas motivadoras que promovan o debate e esperten a curiosidade científica.

O aprendizaxe debe ser funcional non só na aplicación práctica dos coñecementos senón tamén no desenvolvemento de habilidades e estratexias de planificación da propia aprendizaxe, é dicir,
as de *"aprender a aprender"*.

Tamén se favorecerá a interdisciplinariedade, favorecendo actividades con outras áreas: Ciencias Sociais, Educación Física, Idiomas, ...

10- CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CONTIDOS MÍNIMOS ESIXIBLES NO CURSO.

Os mínimos exixibles son referentes de niveis imprescindideis, e están relacionados

coa consecución dos obxectivos mínimos para promocionar. Sobre estes aprendizaxes básicos poderanse esixir niveis mais altos segundo as posibilidades de cada alumno.

EN 2º DE ESO:

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

- Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unaha linguaxe técnica apropiada ao referirse a eles.
- Diferenciar as sonorodades e a forma dos instrumentos orquestais, así como dos pertencentes á tradición musical de Galicia, e as tesituras de voz máis comúns.
- Distinguir os elementos que se enpregan na representación gráfica de máucia (colocación das notas no pentagrama,clave de sol e fa en cuarta;duración das figuras;signos que afectan á intensidade e matices;indicacións rítmicas e de tempo, etc)
- Recoñecer e aplicar os elementos rítmicos básicos a través da lectura, a interpretación e a audición de pequenas obras, ou ben de fragmentos musicais.
- Apreciar e distinguir os esquemas rítmico-melódicos, así como os elementos harmónicos basicos empregados na creación musical.
- Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.
- Analizar e comprender os conceptos da monodia e da polifonía e recoñocer, a través da audición, estes tipos de textura e as formas máis sinxelas da construcción musical.
- Relacionar básicamente a música con algunhas das outras manifestacións artísticas.
- Intervir nas actividades de interpretación musical (vogal, instrumental ou de movemento) adaptando a súa expresión ao conxunto e respetando as normas básicas de actuación.

MÍNIMOS ESIXIBLES SECUENCIADOS TRIMESTRALMENTE:

1º Trimestre:

- Coñecer a representación gráfica do son segundo a súa altura e duración.
- Ler as notas en partituras sinxelas.
- Interpretar con flauta ou instrumental Orff cancións sinxelas, sabendo medir os compais elementais de 2/4, 3/4 e 4/4.

2º trimestre:

- Coñecer os seguintes elementos da teoría musical: intervalos, alteracións e escalas.
- Interpretar con flauta ou instrumental Orff cancións de dificultade progresiva.
- Coñecer os instrumentos musicais de corda e vento.

<u>3º trimestre:</u>

- Coñecer os seguintes elementos da teoría musical: acordes, textura e o tresiño.

- Interpretar cancións con flauta ou instrumental Orff de maior dificultade.
- Coñecer os instrumentos de percusión e os electrófonos.

<u>EN 3º DE ESO</u>:

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

- Respectalos esquemas rítmico-melódicos propostos na interpretación, partindo de esquemas rítmicos de complexidade progresiva.
- Interpretar con correcc ión as cancións propostas en cada trimestre.
- Utilizar con precisión a lectoescritura musical como apoio ás tarefas de interpretación e de audición.
- Interpretar sinxelos acompañamentos utilizando os acordes de tónica, dominante e subdominante.
- Distinguir, identificar e clasificar a través da audición os instrumentos musicais.
- Utilizar correctamente a terminoloxía propia dos diferentes elementos da música escoitada, e os termos relacionados co seu contorno histórico e social.
- Coñecer de forma xeral cada periodo da historia da música.
- Valorar as caracteríticas que contextualizan unha obra musical, interesándose por diversificar as súas preferencias.
- Comprender e aceptar as normas que rexen o comportamento do público en cada situación musical concreta.
- Valorar a importancia do silencio como actitude básica do ointe, e do intérprete en grupo, tanto dentro como fóra da aula.

MÍNIMOS ESIXIBLES SECUENCIADOS TRIMESTRALMENTE:

<u>1º trimestre</u>:

- Coñecer e saber utilizar os elementos básicos da linguaxe musical.
- Interpretar cancións sinxelas con frauta ou instrumentos Orff.
- Coñecer de forma básica os rasgos de cada período da historia da música explicado.

<u>2º trimestre</u>:

- Dominar os compases elementais como 2/4, 3/4 e 4/4, así como o compás de 6/8.
- Coñecer o seguinte elemento da teoría musical: os intervalos.
- Interpretar con flautas e instrumental Orff cancións de dificultade media.

- Coñecer de forma básica os rasgos de cada período da historia da música explicado

3º trimestre

- Coñecer os seguintes elementos da linguaxe musical: o tresiño, escalas cromáticas e nomenclatura dos compases.
- Interpretar cancións de dificultade media alta.
- Coñecer de forma básica os rasgos de cada período da historia da música explicado.

EN 4º DE ESO:

CRITERIOS DE AVALIACIÓN:

- Respectalos esquemas rítmico-melódicos propostos na interpretación, producindo improvisacións musicalmente válidas.
- Respectar conscientemente as actitudes necesarias para a producción da música: o marco do silencio, a atención ó director e ós compañeiros, a escoita dun mesmo e dos demáis, a intervención no momento preciso, preocupándose pola corrección, expresividade e beleza do resultado final.
- Utilizar con precisión a lectoescritura musical en compases simples e compostos, coidando a articulación e o fraseo, como apoio ás tarefas de interpretación.
- Utilizar correctamente a terminoloxía propia dos diferentes elementos da música escoitada e os termos relacionados co seu contexto histórico-social, emitindo opinións razoadas sobre os aspectos máis importanetes das obras escoitadas.
- Distinguir a textura nunha obra ou fragmento musical sendo capaz de seguir as voces no discurso musical polifónico.
- Seguir partituras mentres se escoita a obra musical correspondente.
- Coñecer as características básicas das diversas manifestacións musiais estudadas.
- Elaborar una crítica musical.
- Coñecer as características dos principais grupos e tendencias da música popular urbana.
- Elaborar xuízos e criterios persoais, considerando as diferencias entre o emprego artístico, utilitario, decorativo ou lúdico da música.
- Aceptar as normas básicas que rexen a audición musical en grupo, e percibir o silencio como elemento expresivo dentro e fóra da aula.

MÍNIMOS ESIXIBLES SECUENCIADOS TRIMESTRALMENTE:

1º trimestre

- Clasificar as obras musicais segundo o xénero e forma.

- Breve historia do ballet e da ópera.
- Ler e interpretar con flauta e instrumental Orff partituras con fluidez.
- Coñecer estes elementos da linguaxe musical: signos de repetición e de prolongación.
- Elaborar unha crítica musical.

<u>2º trimestre</u>

- Coñecer estes elementos da linguaxe musical: intervalos, signos de expresión e alteracións..

- Agrupacións vocais e instrumentais.
- Formas da música vocal relixiosa.
- Interpretar cancións doadas con flauta e instrumentos Orff.
- Distinguir estilos variados da música actual.

<u>3º trimestre:</u>

- Coñecer estes elementos da linguaxe musical: notas de adorno e compases de subdivisión ternaria.
- O concerto e a sinfonía.
- A música de cámara..
- Coñecer o papel da música en distintas produccións audiovisuais.
- Coñecer os distintos estilos, características e grupos representativos da música popular urbana.
- Interpretación de partituras variadas propostas na clase.

11. RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES

Dado que "Música" non está considerada no grupo das materias con contido progresivo, este Departamento establece a recuperación mediante plans de traballo decididos pola xefa do departamento en colaboración co profesor-titor dos alumnos pendentes.

Este ano se da a circunstancia en varios alumnos, algúns deles matriculados en 3º de E.S.O e con Música de 2º suspensa, e outro matriculado en 4º, e coa Música de 3º non superada.

Os **plans de traballo** constan do seguinte:

Alumnos con Música de 2º pendente:

Realización dos exercicios do cuaderno de traballo correspondente ó libro de texto en uso (Galinova Música 1º ciclo ESO). A temporalización dos exercicios queda da seguinte maneira: elaboración dos exercicios das tres primeiras unidades na primeira avaliación. Os exercicios correspondentes ás unidades 4 á 6, na segunda avaliación; os exercicios correspondentes ás unidades 7 á 9, na terceira.

Alumnos con Música de 3º pendente:

Realización dos exercicios do cuaderno de traballo correspondente ó libro de texto en uso (Galinova Música 3º ESO). A temporalización dos exercicios queda igual que para os pendentes de 2º, é dicir: elaboración dos exercicios das tres primeiras unidades na primeira avaliación. Os exercicios correspondentes ás unidades 4 á 6, na segunda avaliación; os exercicios correspondentes ás unidades 7 á 9, na terceira.

A **avaliación** destes plans de traballo será levada a cabo polo Departamento de Música, sendo a coordinación e seguemento dos mesmos responsabilidade da xefa do departamento.
Os alumnos deberán entregar os exercicios establecidos nas datas marcadas polo departamento, que serán as que seguen: mediados de decembro: exercicios das tres primeiras unidades. Finais de marzo, exercicios das unidades 4 á 6. Finais de maio: exercicios das unidades 7 á 9.

No caso en que os alumnos non entreguen os exercicios nas datas marcadas, entreguen incompletos, ou con erros numerosos, deberán presentarse a un exame final no mes de maio, no que estén presentes tódolos contidos da materia pendente. Se aínda así, os alumnos non superan esta proba, poderán facer outra no mes de setembro.

Os **mínimos esixibles** nos exames tanto de maio coma de setembro para superar a materia pendente sos os seguintes:

- Usar diferentes fontes: partituras sinxelas, textos... para coñecer a música, e referirse a ela coa terminoloxía apropiada, aprendendo a respectar distintas

formas de expresión musical.

- Utilizar correctamente os elementos da linguaxe musical traballados no curso: signos de repetición, grupos de valoración especial,compases de 2/2, 2/4, 4/4 e 6/8, intervalos, escalas…
- Coñecer os instrumentos musicais e a súa clasificación.
- Coñecer as voces humanas e a súa clasificación.

RECUPERACIÓN DA MATERIA EN CASOS EXCEPCIONAIS:

Debido á experiencia dun alumno que por enfermidade non puido asistir ás clases, este departamento estableceu os seguintes criterios para a recuperación da asignatura de Música:

- elaboración dos exercicios do cuadernillo de traballo do correspondente curso. Ditos exercicios foron entregados á titora para entregalos aos pais da nena. Os exercicios están secuenciados trimestralmente.

- en caso de no entrega destes traballos, o departamento establece un examen final cos obxectivos e contidos básicos do curso. O exame está elaborado pensando nos coñecementos previos do alumna, xa que ten estudos musicais fora do instituto.

12- MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Na aplicación ó tratamento á diversidade, óptase por la flexibilidade, segundo as necesidades de enseñanza-aprendizaxe. Hai que ter en conta as situacións personais de cada alumno, axudando ós menos dotados e potenciando as cualidades de mías capacitados a través de actividdes de reforzo e ampliación.

O aprendizaxe da **linguaxe musical** ten algúns aspectos que poden crear especiais dificultades en algúns alumnos. Este é o caso, por exemplo, do **ritmo**. Aquí é moi necesario o tratamento da diversidade porque son notorias as diferencias entre determinado tipo de persoas, xa que podemos encontrar alumnos “arrítmicos”. En estes casos procurarase insistir na práctica de exercicios rítmicos, como son as actividades de atención e concentración, ou os xogos rítmicos.

Outro aspecto na aprendizaxe musical na ESO é saber **entoar**, pero non todas as persoas nacen con bo oído musical. Nestes casos é necesario aprender a escoitar e un traballo continuo do profesor e do alumno.Os alumnos que desentonan, con dificultades auditivas o de reproducción de sons chamados de “mal oído”, merecen unha atención especial e procurarase darlles protagonismo naquelas actividades nas que se desenvolven millor e que non necesitan entonar.Por exemplo, nos exercicios rítmicos, uso de instrumentos de percusión, danza, ostinatos sinxelos, uso de instrumentos de placas debidamente preparados…

No caso de dificultades na **práctica instrumental**, os alumnos con maior dificultade, poden dedicarse á práctica instrumental sinxela e á identificación de instrumentos. Pódense facer algunhas destas actividades de reforzo:

- práctica con instrumentos da aula, primeiro de son indeterminado e logo de placas afinadas.
- Unha vez coñecidoa a forma e nombre dos instrumentos da aula, coñecer e distinguir o seu son.
- Interpretarase, nos instrumentos de placa, arpexios sonre tónica, dominante e subdominante, para acompañar unha canción.
- Interpretarese na flauta dulce unha das cancións do texto do alumno, das que teñen ritma máis doado e ningunha alteración.

Nos **temas teóricos**, podem xurdir dificultades á hora de detectar unha forma musical nunha partitura ou nunha audición. Neste caso deben afianzarse ben os conceptos con exemplos sinxelos. Pódese facer, como actividade de reforzo, a audición de obras doadas, que teñan pequenas formas para distinguir a súas partes.

Cando se traballen as **audicións**, reforzarase ó alumno con dificulatades, con algunha destas actividades:

- identificar, pola súa forma musical, ó menos unha obra instrumental de cada época.
- Interpretar melodías doadas sobre as notas que se traballen na clase.
- Escoitar varias veces as audicións, traballándoas de maneira especial por fragmentos.
- Visualizar películas da vida dos músicos.
- Realizar fichas de asistencia a un concerto en vivo.

13- TEMPORALIZACIÓN.

Tendo en conta que nesta disciplina ademáis dos conceptos, valóranse moito os procedementos (a coordinación, oído, destreza ...), non pode ser nunca unha distribución ríxida.
Haberá que atender á evolución individual a á do grupo en conxunto, e observar a dificultade,a predisposición ou o interese polos aspectos concretos da programación.

En rasgos xerais, distribuirase así:

EN 2º DE ESO:

- 1ª avaliación: Unidades didácticas 1, 2 ,3
- 2ª avaliación: Unidades didácticas 4, 5, 6
- 3ª avaliación: Unidades didácticas 7, 8, 9

EN 3º DE ESO:

- 1ª avaliación: Unidades didácticas 1, 2, 3
- 2ª avaliación: Unidades didácticas 4, 5 e 6

- 3ª avaliación: Unidades didácticas 7, 8,9

EN 4º DE ESO:

- 1ª avaliación: Unidades didácticas 1, e 2.
- 2ª avaliación: Unidades didácticas 3, 4 e 5.
- 3ª avaliación: Unidades didácticas 6, 7 e 8.

EN 1º BACHARELATO

Non haberá libro de texto, e a temporalización seguerá o establecido no apartado de "Obxectivos e contidos secuenciados trimestralmente" para cada nivel.
Aclaramos que mentres os temas delimitan ou destacan aspectos concretos, na práctica da aula vanse interrelacionar e volverase sempre a eles. Así poderanse tocar conceptos na 1ª avaliación que se desenvolverán na 3ª por exemplo, ou viceversa.

14- CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

A **avaliación** é un proceso continuo que abarcará as fases trimestrais e a marcha do alumno ó longo do curso.

Buscarase unha media na nota da avaliación e na nota global da cada alumno, téndose en conta o seguinte:

- os exames e probas teóricas contarán un 60% da nota final.
- as probas das cancións preparadas na clase, así como probas de solfexo feitas na clase contarán un 40% da nota, incluíndo a actitude.

O departamento aclara que se terá en conta estas porcentaxes sempre que o alumno chegue a un **3 sobre 10** de nota tanto nas probas teóricas coma na avaliación das actividades de práctica instrumental e solfexo. Así, por exemplo, se o alumno acada boa nota, un 8 ou un 9 de media, nos exames de práctica musical, pero non acada un tres de media nos exames teóricos, o departamento considera que dito alumno non aprobará a avaliación. O mesmo pode ocorrir se o alumno acada unha nota moi baixa (menor a 3) na práctica musical.

En **1º de bacharelato**, ao ser unha materia moi práctica, o departamento considera que o alumno que abandone a parte de práctica instrumental e/ou solfexo, non poderá aprobar a asignatura, aínda que teña aprobada a parte teórica. Deberá modificar a súa actitude, e practicar na clase coa frauta as cancións que se traballen, así como os exercicios de solfeo.

No caso de que un alumno/a de Bacharelato faltase de maneira inxustificada ao 10% das horas lectivas dunha materia, os criterios de avaliación non se lle poderán aplicar integramente, polo que o profesorado poderá recurrir a un sistema extraordinario de avaliación. Neste caso, o alumno/a terá dereito unicamente a unha proba especial final previa á avaliación ordinaria. O

titor/a e o profesor/a da materia afectada, en canto o alumno supere o 10% das faltas inxustificadas permitidas, decidirán se modifican o sistema de avaliación.

O punto 2, apartado 4 do protocolo de absentismo, enumera as faltas de asistencia xustificables. En caso de faltas de asistencia non contempladas no devandito apartado, as faltas consideraranse non xustificables.

Tendo en conta que o curso escolar ten aproximadamente 34 semanas en 1º BAC, e 30 semanas en 2º BAC, o número máximo de faltas inxustificadas, que dependerá do curso e da carga horaria da materia, detállase na seguinte táboa:

Horas semanais da materia	**1º BAC**	**2º BAC**
Materias de 1 hora semanal	4 faltas	3 faltas
Materias de 2 horas semanais	8 faltas	6 faltas
Materias de 3 horas semanais	11 faltas	9 faltas
Materias de 4 horas semanais	14 faltas	12 faltas

Na nota global de final de curso, valorarase o progreso do alumno á alza, de maneira máis positiva que o progreso á baixa, tendo en conta tódalas circunstancias, e non facendo da nota global unha simple media aritmética.

As posibilidades de **recuperación** do alumno ó longo do curso serán sempre constantes, facilitándolles a eles mesmos a información do seu progreso e incentivándolles a súa responsabilidade. No caso dunha avaliación suspensa na que seña clara a ruptura temática con respecto á seguinte, farase a **recuperación correspondente sobre o tratado naquela avaliación.** Dita recuperación levarase a cabo antes das vacacións dese trimestre ou no conezo do seguinte. No caso de non aprobar dita recuperación, o habitual no departamento é facer **outra recuperación correspondente a avaliación suspensa na 3ª avaliación,** antes do final do curso. Darase a oportunidade ó alumno de poder recuperar todas e cada unha das avaliacións que teña suspensas mediante un exame sobre os contidos de dita avaliación.

As recuperacións no final de curso realizaranse da seguinte maneira:
- os alumnos coa 1ª avaliación suspensa e aprobadas a 2ª e a 3ª non farán recuperación en xuño, xa que o departamento considera que o alumno superou os contidos do curso.
- os alumnos coa 1ª e 2ª avaliación suspensa deberán facer un exame sobre os contidos desas avaliacións.
- os alumnos coa 1ª e 3ª avaliación suspensa deberán facer un exame sobre os contidos desas avaliacións.
- os alumnos coa 2ª e 3ª avaliación suspensa deberán facer un exame sobre os contidos desas avaliacións.
- os alumnos que só teñen a 3ª avaliación suspensa farán unha proba da terceira avaliación, sempre e cando vírase no alumno un claro empeoramento.

A nota da 3ª avaliación non terá por tanto que coincidir necesariamente coa nota final do curso.

Tal e como dita a Orde do 25 de xaneiro de 2022, ao longo de cada curso realizaranse para cada grupo tres sesións de avaliación parciais. Así mesmo, farase o seguimento da recuperación das materias ou dos ámbitos pendentes, se for o caso. A derradeira destas tres avaliacións realizarase nas datas que se determinen na norma que estableza o calendario escolar para cada curso.

O período abranguido entre a terceira avaliación parcial e a avaliación final dedicarase a actividades de apoio, reforzo, recuperación, ampliación e titoría. Nese sentido, para o alumnado que teña materias ou ámbitos con partes sen superar logo de realizada a terceira avaliación parcial, o equipo docente realizará un breve informe de avaliación individualizado que debe servir de base para o deseño das correspondentes actividades de recuperación. A cualificación definitiva das materias ou dos ámbitos farase efectiva na avaliación final de curso.

Por todo isto, modifícanse os criterios de cualificación quedando do seguinte modo:

a) En caso de ter superada a materia ao longo das tres avaliacións parciais, o alumnado recibirá actividades de ampliación que serán valoradas da seguinte forma na cualificación definitiva da avaliación ordinaria:

As actividades de repaso e ampliación para os alumnos coas tres avaliacións parciais aprobadas valoraranse ata un 5%

b) En caso de non ter acadados os contidos mínimos da materia ao longo das tres avaliacións parciais, o alumnado realizará actividades de recuperación que serán valoradas da seguinte forma na cualificación definitiva da avaliación ordinaria:

O alumnado coas tres avaliacións non aprobadas, fará traballo de repaso na clase para intentar susperar as recuperacións correspondentes (mediante exame escrito e práctico), que se valorarán da seguinte maneira:

- Recuperacións da parte práctica da materia: 40% da nota.
- Recuperacións da parte teórica da materia: 60% da nota

No Departamento de Música existen unhas horas concretas adicadas a atención de alumnos con materias pendentes. No caso de que un alumno promocione do 1º ó 2º Ciclo da ESO coa asignatura suspensa enviaráselle para o verán un repaso dos contidos e obxectivos mínimos.

Durante o curso seguinte terase en conta o seguemento destes alumnos, e dos que presenten problemas de adaptación ó desenvolvemento normal da clase, **atendendo** sempre **á diversidade**, e programando **actividades de reforzo na mesma aula** para os que as necesiten, sobre todo en 2º e 3º de ESO dado o seu carácter obrigatorio.

As **adaptacións curriculares** programaranse ó longo do curso no caso de ser detectadas as necesidades entre o alumnado.

15. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Procedementos de avaliación en 2º DE ESO:

- Recoñecer os parámetros do son e os elementos básicos da linguaxe musical, empregando unaha linguaxe técnica apropiada ao referirse a eles.
- Diferenciar as sonorodades e a forma dos instrumentos orquestais, así como dos pertencentes á tradición musical de Galicia, e as tesituras de voz máis comúns.
- Distinguir os elementos que se enpregan na representación gráfica de máucia (colocación das notas no pentagrama,clave de sol e fa en cuarta;duración das figuras;signos que afectan á intensidade e matices;indicacións rítmicas e de tempo, etc)
- Recoñecer e aplicar os elementos rítmicos básicos a través da lectura, a interpretación e a audición de pequenas obras, ou ben de fragmentos musicais.
- Apreciar e distinguir os esquemas rítmico-melódicos, así como os elementos harmónicos basicos empregados na creación musical.
- Improvisar e interpretar estruturas musicais elementais construídas sobre os modos e as escalas máis sinxelas e os ritmos máis comúns.
- Analizar e comprender os conceptos da monodia e da polifonía e recoñocer, a través da audición, estes tipos de textura e as formas máis sinxelas da construcción musical.
- Relacionar básicamente a música con algunhas das outras manifestacións artísticas.
- Intervir nas actividades de interpretación musical (vogal, instrumental ou de movemento) adaptando a súa expresión ao conxunto e respetando as normas básicas de actuación.

Procedementos de avaliación en 3º DE ESO:

- Respectalos esquemas rítmico-melódicos propostos na interpretación, partindo de esquemas rítmicos de complexidade progresiva.
- Interpretar con corrección as cancións propostas en cada trimestre.
- Utilizar con precisión a lectoescritura musical como apoio ás tarefas de interpretación e de audición.
- Interpretar sinxelos acompañamentos utilizando os acordes de tónica, dominante

e subdominante.

- Distinguir, identificar e clasificar a través da audición os instrumentos musicais.
- Utilizar correctamente a terminoloxía propia dos diferentes elementos da música escoitada, e os termos relacionados co seu contorno histórico e social.
- Coñecer de forma xeral cada periodo da historia da música.
- Valorar as caracteríticas que contextualizan unha obra musical, interesándose por diversificar as súas preferencias.
- Comprender e aceptar as normas que rexen o comportamento do público en cada situación musical concreta.
- Valorar a importancia do silencio como actitude básica do oínte, e do intérprete en grupo, tanto dentro como fóra da aula.

Procedementos de avaliación en 4º DE ESO:

- Recoñecer e individualizar o plano sonoro correspondente á súa voz nas interpretacións polifónicas. Entoar afinadamente.
- Respectalos esquemas rítmico-melódicos propostos na interpretación, producindo improvisacións musicalmente válidas.
- Respectar conscientemente as actitudes necesarias para a producción da música: o marco do silencio, a atención ó director e ós compañeiros, a escoita dun mesmo e dos demáis, a intervención no momento preciso, preocupándose pola corrección, expresividade e beleza do resultado final.
- Utilizar con precisión a lectoescritura musical en compases simples e compostos, coidando a articulación e o fraseo, como apoio ás tarefas de interpretación.
- Interpretar con precisión acompañamentos cos acordes de tónica, dominante e subdominante sobre as escalas maior e menor.
- Utilizar correctamente a terminoloxía propia dos diferentes elementos da música escoitada e os termos relacionados co seu contexto histórico-social, emitindo opinións razoadas sobre os aspectos máis importanetes das obras escoitadas.
- Distinguir a textura nunha obra ou fragmento musical sendo capaz de seguir as voces no discurso musical polifónico.
- Seguir partituras mentres se escoita a obra musical correspondente.
- Valorar as características básicas que sitúan no seu contexto as diversas manifestacións musiais estudadas.
- Elaborar xuízos e criterios persoais, considerando as diferencias entre o emprego artístico, utilitario, decorativo ou lúdico da música.
- Aceptar as normas básicas que rexen a audición musical en grupo, e percibir o silencio como elemento expresivo dentro e fóra da aula.
- Asumir o silencio como marco necesario para a interiorización da linguaxe musical.

Procedementos de avaliación en 1º Bacharelato:

- Empregar con autonomía partituras convencionais como medio de coñecer e interpretar pezas tanto vocais como instrumentais.

- Utilizar correctamente a terminoloxía propia dos diferentes elementos da música: carácter, dinámica, armonía, etc, e os termos relacionados co seu contexto histórico e social.
- Mostrar unha actitude crítica fronte a situacións de contaminación acústica, excesos de producción sonora ou consumo musical e valorar a súa influencia negativa sobre a música como actividade artística.
- Recoñecer os diferentes estilos, formas e compositores da música estudada.
- Interpretar con corrección as partituras propostas.

<u>Os instrumentos de avaliación serán os seguintes:</u>

Para alcanzar o 60 % da nota (contidos teóricos), levarase a cabo os seguintes instrumentos de avaliación:

- Observación persoal diaria, téndose unha ficha da cada alumno/a na que se rexistre a evolución no traballo, o esforzo, a falta ou non do material, autonomía, respeto, autocrítica, madurez, ...
- Probas orais ou escritas: dous controis escritos, como mínimo, en cada avaliación. Estes controis serán puntuados cunha nota entre 1 a 10. Farase unha nota media destes controis.
- Valoración dos traballos de clase e de investigación, preparados na clase ou fora dela.
- Autoavaliación, por exemplo, mediante un cuestionario preparado polo profesor.

Para alcanzar o 40 % da nota (contidos prácticos e actitude), levarase os seguintes instrumentos de avaliación:

- Observación persoal diaria: o profesor terá unha ficha da cada alumno/a na que se rexistre a evolución no traballo, o esforzo, a falta ou non do material, autonomía, respeto, autocrítica, madurez, ...
- Probas das cancións practicadas na clase. Cada canción valorarase cunha nota numérica (de 1 a 10). Farase unha nota media de todas as canción examinadas en cada trimestre.
- Probas dos exercicios de solfeo ou linguaxe musical. Cada exercicio valorarase cunha nota numérica (de 1 a 10), facendo unha nota media de todas estas probas.
- A actitude do alumno terase en conta neste apartado, da seguinte maneira:

  1. A falta de material, con especial importancia da frauta, descontará 0,15 da nota final da avaliación por cada día de ausencia. No caderno do profesor aparecerán os negativos por falta de material.
  2. O abandono na práctica da frauta ou solfeo, suporá o suspenso da materia, como xa se comentou.
  3. A mala actitude reiterada, como faltas de respeto aos compañeiros mentres interpretan, interrupcións nas explicacións, falta de interese, presencia de comida na clase ou negación a traballar, suporá ate un máximo de 1 punto menos na nota fina

16- LIBROS DE TEXTO

Os Libros de texto elexidos polo departamento son:

Para 2º ESO: Ed. "Galinova 1º ciclo".

Para 3º ESO: Ed. "Galinova 3º ESO".

Para 4º ESO: non se seguirá nimgún libro de texto.

Para 1º de Bacharelato, *Linguaxe musical*, decidiuse non utilizar ningún texto.

17-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

2º ESO

Moitos dos obxectivos e contidos deste curso son meramente prácticos, por iso para traballar os aspectos da **linguaxe musical**, o maior recurso didáctico empleado sos exercicios variados que teñen como base partituras. Aprendendo a ler música, tocando instrumentos ou ben cantando, é o principal recurso para practicar a linguaxe musical. O material didáctico utilizado para lograr estes obxectivos son as cancións contidas no libro de texto, así como outras máis proporcionadas polo profesor, os exercicios do caderno de traballo e a utilización do instrumental Orff da clase, así como a propia flauta de cada alumno.Ademáis a aula conta con teclado para acompañar a práctica musical e unha guitarra.É importante que o espazo da aula sexa adecuado, para poder traballar o ritmo e o movemento.

Para outros **obxectivos de tipo teórico**, como pode ser o coñecemento dos instrumentos musicais, o profesor utiliza como recursos didácticos a apredizaxe visual e auditiva dos instrumentos, non obrigando aos alumnos a un apredizaxe meramente

memorístico.Deben coñecer como se clasifican, que forma teñen o cal é a súa orixe, pero a través da diferenciación visual (con láminas, vídeos, fotografías…) e autidiva. Convén que a imaxe visual vaia unida á imaxe acústica

A **escoita de audicións** de distintos contextos musicais é contido fundamental neste nivel educativo. Os recursos dos que debemos valernos é o estudo e o análise comparativo de diferente obras musicais, coñecendo o contexto no que se desenrrolou a obra en cuestión. Cada unidade ten como mínimo unha audición de época e contexto moi variado, que se pode ampliar con outras audicións, como a colección de grandes compositores da Editorial Salvat.

3º e 4º ESO

Para estes niveis, os materiais e recursos didácticos son bastante similares aos do curso anterior.O libro de texto e o caderno de exercicios utilízase para traballar obxectivos teóricos e prácticos de linguaxe musical. A interpretación de partituras con flauta e instrumental Orff é funtamental para consolidar a linguaxe musical e acadar un nivel cada vez mayor na práctica musical.

Os obxectivos vinculados ós contextos musicais se amplian con lecturas, guiadas polo profesor, de textos vinculados á historia da música.

BACHARELATO

A **práctica instrumental** é unha constante ó longo da ESO e continúase neste nivel de bacharelato. A interpretación de partituras variadas en estilos, contextos e épocas está presente durante todo o curso.

Os **temas teóricos** como o estudo das formas vocais e instrumentais teñen como recurso didáctico o etudo e análise comparativo de diferentes obras; da forma dunha obra sinxela a través da partitura e da audición. Estúdase tamén a través da influencia que dita forma exerceu nun momento histórico, profundizando na estética dunha determinada época. A ampliación dos coñecementos debe facerse a través da investigación de textos musicolóxicos conducida plo profesor.

Outros temas vinculados á Historia da Música, obrigan a contextualizar as obras musicais que se escoitan nun espazo e tempo concreto, e a ter información que favoreza a comprensión das obras musicais de diferentes xéneros, estilos e formas.

Entre o **material didáctico** máis empleado nos cursos da **ESO** podemos destacar:

- Libro de texto
- Caderno de música. Este caderno terá follas en branco para escribir textos, e follas de papel pautado con pentagramas para escribir música.
- Equipo de música.
- Discografía señalada en cada unidade, e ampliada con outras coleccións.
- Teclado electrónico.
- Instrumentos Orff.
- Guitarra.
- Flauta.
- Espacio amplo na aula para traballar o ritmo e o movemento.

Entre o **material didáctico** utilizado máis habitualmente no nivel de **bacharelato** podemos destacar:

- Discografía máis utilizada: ademáis dos Cds dos libros de texto das editoriales Everest e Galinova, son de uso habitual a colección de "Los grandes compositores" da editorial Salvat.
- Textos: extraídos de manuales como "Historia de la música Occidental", de Grout y Palisca, ademías da gran variedade de libros de texto.
- Instrumentos: Instrumentos Orff, guitarra, teclado, flautas.
- Partituras: moitas están extraídas dos libros de texto (especialmente Galinoca, Santillana), cancioneros, libros de partituras e internet.
- Outros: proxector de diapositivas, DVDs de temática variada (compositores, luthiers).

18- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Este departamento ten moito interese en promocionar a participación dos alumnos nas actividades musicais fóra e dentro do instituto, aproveitando sempre os concertos didácticos que se ofrezan en zonas cercanas, as visitas a exposicións relacionadas coa música, a participación en distintas agrupación musicais, etc...

En canto as saídas do centro, sempre e cando se poida, asistiranse ás actividades musicais organizadas polo concello co fin de que o alumnado poida ver a realidade musical en un dos espazos máis emblemáticos como é o teatro, fomentando así uns hábitos culturais para o futuro.

Dende o propio centro organízanse actividades onde os alumnos de Música participan.

O curso pasado, o alumnado de Música colaborou nas seguintes actividades:

Preparación de "pasarrúas" para o entroido e para a celebración dos Maios.

Ensaios para a celebración do Día de Europa.

Participación na grabación da canción "Chea de Vida" de Guadi Galego en Navantia, xunto co alumnado doutros centros da comarca.

19- APORTACIÓNS AO PLAN DE CONVIVENCIA E AO PLAN TICS

En canto ao Plan de Convivencia, os alumnos deberán respetar ao resto de compañeiros e ao profesor dentro e fóra da aula. Do mesmo xeito, terán que cumprir unhas normas de convivencia e conducta, tales como manter a clase en orde, non utilizar o teléfono móvil, chegar con puntualidade ás clases, tanto as que se dan na clase de referencia como as que se dan na aula de informática.

Tratárase de contribuir ao Plan Tics, na medida do posible, utilizando a aula de informática para buscar diferentes tipos de información e consultar datos útiles sobre os distintos traballos a realizar na aula.

20- O PLAN LECTOR

No IES existe un Plan léctor que está sendo desenvolvido cada ano.

O departamento de Música intenta colaborar con dito plan, levando a cabo os seguintes **obxectivos**:

- conseguir a paulativa capacitación do alumnado na lectura e a compresión de todo tipo de textos, utilizando as disitntas tecnoloxías e distintos soportes.
- transmitir ós alumnos unha actitude positiva ante o proceso de lectura, non só como medio para a aprendizaxe, senón tamén como recurso de pracer e como axuda ao desenvolvemento persoal.

O departamento de Música utiliza para traballar no Plan lector os seguintes **soportes**:

- **soporte impresos**:

Libro: o departamento traballará coas lecturas que aparecen no libro de Música do 1º ciclo de Santillana, concretamente o apartado titulado "Noticias musicales", que trata temática muy variada, dende pequenas biografías de compositores, anécdotas, datos técnicos musicales, historia dos instrumentos...

Os alumnos de maior nivel, coma os de Bacharelato, traballarán con textos extraídos do libro "Historia da Música Occidental", dos autores Grout e Palisca.

Con calquera destes textos, ou ben doutros interesantes que vexa o profesor, realizaranse lecturas, tanto na aula coma na casa, e despois se fará unha actividade avaliadora, como fichas sobre determinados aspectos da lectura, proba individual por escrito, debate oral na clase...

- **soporte electrónico**: **Internet**

Debemos ensinar ós alumnos o correcto manexo das fontes da información con soporte elcetrónico.

A avaliación corresponderá cos obxectivos expostos ao comenzo. Puntuarase como unha actividade máis dentro dos contidos da asignatura.

21- BIBLIOGRAFÍA

DIARIO OFICIAL DE GALICIA Nº 142 do mércores 29 de xullo de 2015.

VVAA	*Música. Guía didáctica* (Proyecto Escala)	Editorial Everest
VVAA	*Música eso. Guía y recursos*	Editorial Santillana.
M, ASSENLINEAU E E. BEREL	*La voz*	Ediciones J.M. Fuzeau.
VVAA	M*úsica eso. Guía didáctica*	Editorial Galinova
CASARES, EMILIO	Música, proyecto Escala 2.0	Editorial Everest.

22- CONFORMIDADE DO DEPARTAMENTO

En Ferrol, a 13 de setembro de 2022.

Conforme o Departamento de Música.

Nome: Sinatura:

Encina Fra Gálvez

ESTA PROGRAMACIÓN DIDÁCTIVA ESTÁ A DISPOSICIÓN DO ALUMNADO QUE QUERA CONSULTALA NA XEFATURA DO IES.